

Naturskyddsföreningen
Bollnäs Hanebo Voxnadalen

Ge oss kraft
att förändra
Pg 90 1909-2

Kretsbladet

Sommar & Höst 2014

©helsingebilder.nu

Vid utgivandet av detta blad har redaktionen bestått av Stefan Persson och Per-Erik Modd.

Bidrag till Kretsbladet skickas till:

Stefan Persson

Långgatan 44A

828 33 Edsbyn

kretsbladet@live.se

Manusstopp för nästa Kretsblad är den 20 November.

Tänk på att betala medlemsavgiften i tid annars blir ni inte med vid utskriften av adressetiketter och blir utan tidning.
Hör av dig vid adressändring!

Vill du aktivt delta i miljöarbetet där du bor och träffa nya människor som delar ditt intresse för natur och miljö.
Hör av dig till din lokala krets!

Naturskyddsföreningen Bollnäs

Sekr: Per-Erik Modd, tel. 0278-260 89

www.bollnas.naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Hanebo

Ordf: Kent Westlund, tel. 070-350 19 92

www.hanebo.naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Voxnadalen

Sekr: Stefan Persson, 070-55 22 162

www.voxnadalen.naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Gävleborg

Ordf: Stefan Persson, 070-55 22 162

www.gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se

Appell från första numret av Sveriges Natur 1910

Skall allt det lefvande gamla
från urtid och hedenhös
för dagens härskare ramla,
för stundens vindar förströs

Skall allt det väldiga vilda
ha trotsat sekler af strid
för att med krafter förspillda
bli slaf åt en krämaretid

Det flygande fria, det djärfva,
som vandrar sin egen led,
de tempel och slott vi fått ärfva,
skola mäklare rifva dem ned

Det ensamma, stilla och sära,
skall det ryckas upp med sin rot
att öka människans ära,
att trampas af segrarens fot!

Se, bergen med jorden jämnas
och skogarna fylla hvar fjärd
blott spillror som minnen lämnas
åt dömande eftervärld!

Hvart blommande fält skall härjas,
hvart högdjur slaktas rätt,
hvar skörd skall sniket bärgas
som slösande vindar sått.

Hvar ljungande fors i fjällen,
som höjer stark och fri

sin högsång i sommarkvällen,
en mumlande träl skall bli.

Från jorden för alltid skall vika
saga och äfventyr,
när en gång snålt vi dika
vår sista hjortronmyr.

Å, må i tid vi vakna
till värn, ni väpnade män,
att ej vi med sorg må sakna,
hvad ej kan köpas igen.

Ni som mena som jag, att en mosse
är en lefvande undrens värld
och björnen en gammal gosse,
som har rätt till sin fribytarfärd -

Till kamp mot månglarn, som snyltar
i friluftstemplets vrår
och skändar med skrikande skyltar
den helgfrid, därinne rår -

Till strid mot vandalerens valde
och mot hvar krypskytt på lur -

Jag fällde väl förr, om det gällde,
en så'n än en gammal fur.

Kring allt, som växer och blommar
i frihet och högrest prakt,
kring vildmarkens helgedomar,
kom, låt oss trogna slå vakt!

Karl-Erik Forsslund (1872-1941)

Värva en medlem!

Medlemskap 24 kr/mån (autogiro) eller 295 kr/år

Familjemedlemskap 30kr/mån (autogiro) eller 365 kr/år

Ungdomsmedlemskap för dig som är 25 år eller yngre
16 kr/ mån (autogiro) eller 195 kr/år

Bli även medlem i Fältbiologerna utan extra kostnad
(gäller för ungdomsmedlemskap)

www.naturskyddsforeningen.se

Nya Hemsidor

Kretsarna har hemsidor med en ny design.

Hör gärna av er med förslag på vad vi skall ha med.

Där kan ni kolla datum och tider på våra aktiviteter.

*Besök gärna sidorna regelbundet eftersom
uppdatering kommer att göras hela tiden.*

bollnas.naturskyddsforeningen.se

hanebo.naturskyddsforeningen.se

voxnadalen.naturskyddsforeningen.se

Naturkontakt

Forum för dig som är medlem. Läs, fråga,
umgås. Inspiration & föreningsinfo.

► www.naturkontakt.se

Vi söker Natursnoksledare!

Varför snoka i naturen med Naturskyddsföreningen?

Det finns mycket spännande i naturen! I Natursnokarna upptäcker barn och deras vuxna naturen tillsammans. Dels för att det är så kul, dels för att det får oss att må bra. Men också för att vi ska lära känna och förstå mer om naturen.

Forskning visar också att både barn och vuxna blir friskare och mindre stressade av att vara i naturen. Vi minns och lär oss bättre när vi använder både kroppen och sinna, och barn får bättre motorik och deras koncentration och kreativitet ökar. Och det är ju inte så dumt, när det samtidigt är kul!

Vem kan snoka?

Alla! Alla barn mellan 2-12 år som har med sig en vuxen och är medlemmar i Naturskyddsföreningen är välkomna. Det kan vara pappa, mormor, farbror, gudmor eller snälla granntanten.

Hur snokar vi?

Vi kollar till exempel in vad som händer i en stubbe, följer djurens spår i snön, håller småkrypsrace, spanar in fladdermöss och småfåglar. Vi testar om vi kan hoppa längre än en hare och om vi kan känna igen olika knoppar på träden. Och vi fikar runt många eldar. Aktiviteterna varierar beroende på årstid, vilken ålder det är på barnen och vilka intressen Snokgruppen och ledarna har.

Så här kan ett år se ut:

Vår: Fladdemussspaning, lyssna på ugglor i skymningen och kolla knoppar.

Sommar: Håva småkryp i vatten och bygga bi-hotell. Vilka växter kan man äta?

Höst: Måla av hösten, svampspaning och sagoeld.

Vinter: Sover allt på vintern? Gissa bajset och göra djurgranar.

Hör av dig/er till respektive krets om ni är intresserade så hjälper vi er att komma igång, el till Stefan.voxnadalen@live.se

Naturskyddsföreningen Bollnäs

Styrelsen: 2014

Ordförande: Vakant

Sekreterare: Per-Erik Modd 0278-260 89
pemodd@telia.com 073-055 31 90

Kassör: Torbjörn Alsing 0278-300 19
torbjorn.alsing@telia.com 070-373 58 18

Ledamöter: Anders Engstrand 0278-200 11
anders.lisa@passagen.se 070-488 20 20

Cecilia Fredriksson 070-614 74 02
boomster.cecilia@gmail.com

Leif Modéer 0278-66 50 87
leif.modeer@telia.com

Suppleanter: Gunnel Edman 0278-415 74
gunnel.edman@spray.se 070-608 02 06

Petra Hagelin 070-578 04 55
p_hagelin@hotmail.com

Lennart Stern 070-636 04 36
l.stern@globalnet.net

Handla miljövänligt-ansvarig: Leif Modéer

Valberedning: Åke Englund 0278-491 28

Naturskyddsföreningen Hanebo

NF Hanebos årsmötet ägde rum den 5 mars på Lövlundsskolan. Ordförande för mötet var Sten-Björn Sköld och sekreterare var Mona Hjort. Med på mötet var Stefan Persson styrelseledamot i NiG. Efter fiket visade Kent Backeby, Alfta/Edsbyns fotoklubb, naturbilder från trakten.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen Hanebo 2014

Ordförande	Kent Westlund	070 3501992
	kent.t.westlund@telia.com	
Vice ordförande	Vakant	
Sekreterare	Mona Hjort	0278 650422
	hugo.forsberg40@hotmail.com	
Kassör	Mona Fogeby	- 654048
	mona@fogeby.se	
Handla Miljövänligt	Pia Svedén	- 657071
	pia_mk@hotmail.com	
Ledamöter	Sten-Björn Sköld	- 650913
	sten-bjorn.skold@helsingenet.com	
	Tord Hedberg	- 650495
	tord.hedberg@helsingenet.com	
Suppleant	Karin Engvall	0278 650919
	karin_engvall@telia.com	
Valberedning	Hugo Forsberg	650422
	hugo.forsberg40@hotmail.com	
	Gunnar Andersson	- 657031

Naturskyddsföreningen Voxnadalen

Styrelsen: 2014

Ordförande:	Vakant	
Sekreterare:	Stefan Persson helsingebilder@live.se	070-55 22 162
Kassör:	Johnny Eng johnny.eng@helsingenet.com	072-200 80 46
Ledamöter:	Camilla Rönnerberg camberg73@gmail.com	070-280 19 88
	Maths Östberg finnskogsmuseet@swipnet.se	0271-101 68 070-566 01 68
	Linda Jonsson linda.jonsson@borab.se	073-275 46 88
Suppleanter:	Roine Larsson	070-624 75 81
	Lindvi Forsberg lindviforsberg@gmail.com	070-231 06 18
	Helena Lindgren lindgren.helena77@gmail.com	0271-218 60 070-574 19 71
	Johan Ohlanders johan.olandars@gmail.com	070-660 81 46
Valberedning:	Hans Jonsson hansbjonsson@telia.com	0271-266 68 070-367 27 09
	Bernt Ung	0271-173 45

Aktiviteter

TORSDAG 5/6

NATTSÅNGARE

Vi åker och lyssnar efter nattsångare med Bollnäs Fågel klubbklubb.

Samåkning från Statoil på Gärdet i Bollnäs kl. 21.00

Lennart. 070-636 04 36 eller Per-Erik. 073-055 31 90.

TORSDAG 5/6

NATURNATTEN

Vi ansluter Rättvikskretsen vid Gåsbergets naturreservat i ore skogsrike, norr om Dalfors. Roffe Lundqvist guidar oss där.

Samling vid Sommars kl 18.00

Föranmäl till Stefan 0705522162, helsingebilder@live.se

SÖNDAG 15/6

VANDRING VID GALVÅNS NATURRESERVAT

Samling för samåkning på **parkering en vid Bollnäs Simhall**

kl. 09.00. Medtag fika. Anmälan senast fredag 13 juni till

Per-Erik. tel. 073-055 31 90 eller Anders 0278-200 11.

ONSDAG 18/6

BLOMSTERVANDRING I KNÅDA

Vi samlas vid sommars för samåkning Kl 17.50.

För mer info: Camilla 070-280 19 88 el

Stefan 070-55 22 162, helsingebilder@live.se

Augusti

SÖNDAG 3/8

SLÅTTER VID BLIXTS

Välkommen till vår slåtter vid Blixts i Nordsjö utanför

Vallsta. Vi börjar **kl. 08.00** på morgonen. Medtag egna liar

Per-Erik. tel. 073-055 31 90

ONSDAG 6/8

SLÅTTER I LÖTBODARNA

Slåttern börjar kl. **17.28** vid Utigårns fåbodstuga i Lötbodarna som ligger efter vägen mot Tönsen, Kilafors.

Ta gärna med lie, räfsa och/eller högaffel.

Du är **VÄLKOMMEN** även om du inte kan delta i slåttern

Ta med något att dricka ur och något att sitta på, alla blir bjudna på fika. *Kent tel. 0278 650919 eller 070 3501992 svarar på frågor om slåttern.*

SÖNDAG 10/8

ÄNGSSLÅTTER I STUGUBACKEN

Slåttern börjar vid **8-tiden** på morgonen. Du är välkommen när det passar dig och jobbar så länge du har tid och ork. Ta med mugg för NF Hanebo bjuder på kaffe, te, saft och smörgåsar som tack för hjälpen. Ta gärna med något i slåttersammanhang användbart redskap.

SÖNDAG 10/8

SLÅTTER VID VITTSJÖN

Samling kl. 09.30 vid vägskalet i

Vittsjön. Medtag redskap och fika. Finnskogsriket i samarbete med NF Bollnäs. Per-Erik. tel. 073-055 31 90 el. Maths 070-566 01 68

SÖNDAG 24/8

EXKUSION VID ROTSJÖN

Vi gör en exkursion i området runt Rotsjön för se om det går att föreslå för Naturreservat. Stefan Olander är med oss under dagen. **Samling vid Sommars Kl 09.00. Vid badet Svabensverk Kl 10.00.**

För info Maths 070-566 01 68

SÖNDAG 31/8

NATURENS OCH FLOTTARLEDENS DAG

En dag för ung som gammal vid **Flottarkojan i Söräng, kl. 12-15.** Följ skyltar från Sörängs skola. Underhållning vid Flottarkojan och försäljning av fika och mat. Aktiviteter för barnen. Per-Erik. tel. 073-055 31 90

Deltagande barn får en lupp som present.

Kontakt: Torbjörn 0278-30019

Samarrangemang med Flottarleden Runemo Söräng

September

SÖNDAG 14/9

SKOGSUTFLYKT TILL SAGBERG

Vi vandrar upp på Sagberg för att bl.a. beskåda klapperstensfältet och Tjuv- Jons grotta. Gunilla Gustafsson kommer att guida och berättar om Sagberg. **Vi samåker från ICA Kilafors kl.8.59 och från Holmsveden 09:30** Ta med fika och ta på stadiga skor. *Kent tel. 0278 650919 eller 070 350 1992 svarar på frågor om utflykten*

SVAMPUTFLYKT

Under hösten planerar Naturskyddsföreningen Bollnäs en svamputflykt med svampexperten Monika Svensson. Vi lär oss de vanligaste matsvamparna. Dag och plats annonseras i Ljusnan. Håll också koll på vår hemsida så kommer mer information där

SVAMPCIRKEL

Under hösten planerar Naturskyddsföreningen Voxnadalen en svampcirkel. Vi lär oss de vanligaste matsvamparna. Skicka in en intresseanmälan till voxnadalen@live.se el kontakta Stefan 070-55 22 162
Håll också koll på vår hemsida så kommer mer information där!
www.voxnadalen.naturskyddsforeningen.se

Oktober

SÖNDAG 12/10

VINDKRAFTSEMINARIUM

Ett vindkraftseminarium hålls i Jädraås i anslutning till vindkraftsparken.
Se mer om detta på Gävleborgs hemsida längre fram.
www.gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se

*****

VÅRA ARRANGEMANG ÄR TILL FÖR ALLA!!!

Du måste inte ha tillgång till bil för att delta i våra utflykter. **Kom** till ”samåkningplatsen” eller **ring** till den som står som kontaktperson under programpunkten, så hjälps vi åt att fixa det. Ta gärna med vänner och bekanta, man behöver inte vara medlem. Ni är också alltid välkomna att höra av er med idéer och önskemål på aktiviteter till oss i kretsarna.

VÄLKOMNA ALLIHOPA!!

Naturskyddsföreningen Voxnadalen

Vi letar efter den säregna Blåsugan!

Foto: Jocke Carlstorp

LÖRDAG 14/6

Vi åker till Tälningbo för att leta efter den säregna Blåsugan.

Efter det åker vi vidare till "Spelet" och ev. Lappstenen.

Guidar oss gör Bernt Ung. **Samling vid Sommars Kl 13.00**

Kontakt Stefan: 0705522162, helsingbilder@live.se

Igelkotten inte hotad!

Vi kan presentera resultatet av en av de största naturinventeringarna i Sverige på länge: Naturskyddsföreningens kartläggning av igelkottens utbredning. 17 800 rapporter från hela landet visar att igelkotten inte längre är en hotad art och att den har flyttat närmare tätorterna..

Eftersom kunskapsläget om igelkottens utbredning har varit oklart, tog vi hjälp av våra medlemmar och dem som följer oss på sociala medier. Genom att fylla i ett enkelt webbformulär har alla haft möjlighet att rapportera in när man sett en igelkott i sin närhet. Alla rapporterna har sedan lämnats över till Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, för analys och en oberoende expertbedömning av igelkottens utbredning och utveckling.

Resultatet från rapporterna visar att igelkotten har ett starkt fäste i många städer, samtidigt som den på många håll verkar minska i odlingslandskapet. Den har också blivit vanligare längst med norrlandskusten, vilket kan hänga samman med att klimatet blir mildare. Igelkotten är inte längre en hotad art, men det är viktigt att fortsätta att följa den i framtiden.

Igelkotten har ökat i utbredning

Artdatabanken skriver i sin bedömning av rapporterna:

”I jämförelse med tidigare inrapporterade och publicerade data kan man se att igelkotten har ökat i utbredning och förmodligen även i antal i norra Sverige. Man kan även konstatera att den har starka fästen i områdena kring många större städer.

Artdatabankens nuvarande bedömning är att igelkottsstammen är så stor att den inte kan betraktas som nationellt hotad enligt något av rödlistans kriterier.”

”Ja till vindkraft, men med förnuft”

Miljörörelsen har drivit på utbyggnaden av vindkraft ända sedan 70-talet. Minns paroller som Vad ska väck? – Barsebäck. Vad ska in? – Sol och vind! Den var rätt då och är så än i dag.

Utbygganden gick dock trögt under lång tid. När elcertifikaten kom blev det bättre. Men många vindkraftverk uppfördes på platser som väckte starka lokala protester. Överlag vill 70 procent av svenskarna satsa mer på vindkraft. Även regeringen vill skynda på utbygganden och Energimyndigheten har föreslagit riks-intresseområden för vindbruk. Tyvärr har myndigheten inte löst konflikten mellan utbyggnad och naturvård.

I en utredning redovisas områden där det blåser mycket, men den missar skyddsvärd natur. Koppången (i nationalparksplanen), Stådjan (som regeringen skyddat mot exploatering),

Komosse och Ottenby är exempel på områden där utredarna vill se vindsnurror.

Det är inte bara att blåsa på, om uttrycket tillåts. Vindkraftverk innebär markexploatering, ljudstörningar och störningar för vissa fåglar. Därför måste planeringen göras bättre och det är inte omöjligt. Energi-myndighetens utredning visar att de föreslagna områdena räcker till långt mer än de 30 terawattimmar som regeringen satt som mål, ett mål som Naturskyddsföreningen ser som en lägsta nivå.

Landskapet behöver inte peppras fullt med vindkraftverk. Utredarna beräknar att regeringens vindkraftsmål kräver 2,2 procent av landets yta. Och då har utredarna tredubblat behovet – i själva verket är mindre än en procent nog och den etableringen behöver inte hota höga naturvärden!

Vindkraftverken bör framför allt byggas i redan exploaterade eller bullerstörda områ-

den, vid vägar, flygplatser och industrier. Självklart ska inga vindsnurror byggas i känsliga fjäll, kuster, fågelområden eller gammelskogar, särskilt inte där örnar håller till.

det största hindret mot en förnuftig utbyggnad är Forsvarsmaktens nej till vindkraft i mer än halva södra Sverige. Försvaret tvingar nu fram etableringar som är dyrare, kräver långa nya ledningar och hotar känslig natur. Regeringen måste hindra de stora frizonerna. Minns också att Forsvarsberedningen pekat ut klimatförändringarna som det värsta hotet.

Framtidens vindkraft måste planeras förnuftigt. All natur är inte helig så det håller inte att ropa not in my backyard vid varje ny snurra. Alla konsumerar el och måste också ta ansvar för att minimera miljöeffekterna.

Naturskyddsföreningen har i olika län visat både stoppområden och var vindkraften kan placeras. Vår märkning Bra Miljöval el utesluter dåliga placeringar. Nu måste även Energimyndigheten miljösäkra sitt förslag så att vindkraften hamnar rätt och inte i dålig dager.

Och för att minska trycket på naturen behöver mer energi sparas. Där har regeringen en stor hemläxa att göra.

vi måste hela tiden minnas vad som ligger i vågskålen. Det gäller främst att begrava den mångdubbelt värre och dyrare kärnkraften och fossilkraften. De ger skador i många årtusenden. I det perspektivet måste en del påverkan från energislag som sol, biobränsle och vind accepteras.

Det tar emot att säga det men en gammal slogan kan faktiskt användas på nytt, nu på rätt sätt: Ja till vindkraft, men med förnuft!

HJÄLP FÅGLARNA!

Fågelbord och holkar

Det är bostadsbrist för de flesta fågelarter, hjälp till genom att placera ut en passande holk. Tänk på att inte bara sätta ut traditionella holkar, det finns flera missgynnade arter som även uppskattar lite hjälp, exempelvis tornseglare, göktyta, rödhake, rödstjärt och grå flugsnappare. Det råder ofta brist på större bohål anpassade för ugglor, detta kan avhjälpas med att sätta upp uggleanpassade holkar.

Fågelplattformar för sjöfåglar

Placera ut flottor för sjöfåglar i större dammar och sjöar utan naturliga öar. Dessa är värdefulla häckningsplatser för många arter eftersom de är mer skyddade. Tänk på att förankra plattformen så att den kan höjas och sänkas när vattenståndet ändras.

Plattform för fiskgjusar

Fiskgjusen häckar oftast i toppen på gamla tallar, men de börjar bli en bristvara. Att sätta upp konstgjorda plattformar på stolpar ute i vattnet eller förankra dem i toppen på kapade trädstammar kan hjälpa fiskgjusen.

Berguplattform

Berguven, Europas största ugglä, häckar gärna under ett jaktorn om en extra hylla i manshöjd byggs under ståplattformen och fylls med en hink grus eller sand.

Svalbrädor

En svalbräda är en boplattform avdelad i sektioner så att flera bon får plats bredvid varandra. Den placeras under takfoten och underlättar för hussvalor som vill häcka. Risken för att rola ska tappa fäste från underlaget och banta ned minskas även.

Tornseglare

Tornseglaren bor gärna under tegelpannor på äldre hus, men när dessa rustas upp byts tegelpannorna ofta ut till nya där tornseglaren inte får plats. Ett par pannor kan istället ersättas med ”tornseglarpannor”. Tornseglarna smutsar inte ner huset med spillning

så som svalor gör. Informera gärna husägare om detta.

Fågelrestauranger

Genom att plantera solrosor och andra frörika växter på ett större område, kanske nedlagd åkermark, kan man bjuda fröätande fåglar på en festmåltid framåt höstkanten. Man bör också se till att området lätt kan överblickas, från en observationsplats, av fågelintresserade människor.

Foderautomat

Sätt gärna ut foderautomater för att mata fåglarna vintertid. De bästa lösningarna är där fåglarna inte trampar i maten. Favoritfödan för de flesta småfåglar är solros- och hampfrön samt talgbollar.

Rovfågelpinne

För att underlätta för tornfalkar och ormråkar att jaga sorkar och möss kan man sätta upp rovfågelpinnar på öppna marker där det saknas naturliga utsiktsplatser.

Hackspettsrestaurang

Gör en fettstubbe, populärt hos hackspettar och mesar. Ta en meterlång trädstam och borra en rad djupa hål i den. Fyll sedan hålen med en blandning av smält talg och olika fröer. När fettet har stelnat är det dags att hänga upp fettstubben på en passande plats.

Bomaterialautomat

När småfåglarna bygger sina bon är de i stort behov av bomaterial och uppskattar om man hänger upp bomull, vadd, ull eller hundhår i t.ex. en talgballshållare i sin trädgård eller i parker.

Fixa ett fågelbad

Även fåglar vill bada lite då och då och att ha ett fågelbad i trädgården uppskattas inte bara av fåglarna utan även av flera insekter och andra djur som vill dricka vatten. Tänk på att rengöra det regelbundet så att vattnet hålls rent. Man kan med fördel placera fågelbadet i närheten av skyddande buskar så att småfåglarna får vara ifred från rovfåglar.

Miljövänliga veckan

Miljövänliga Veckan arrangeras varje år vecka 40.

Miljövänliga Veckan görs för första gången någonsin på samma tema i många länder och vill förklara varför eko ger en bättre framtid för en växande befolkning. I 30-40 länder kommer det hända saker, främst i Afrika och Asien. Naturskyddsföreningen samverkar både med partners och med världens största konsumentrörelse. Consumers International.

Trots en stadig ökning de senaste decenniet ligger försäljningen av ekologiskt i Sverige på låga 4%. Det måste vi försöka ändra på! Det handlar om att lyfta blicken och ta språnget och tänka tanken att 100 % ekologiskt är möjligt.

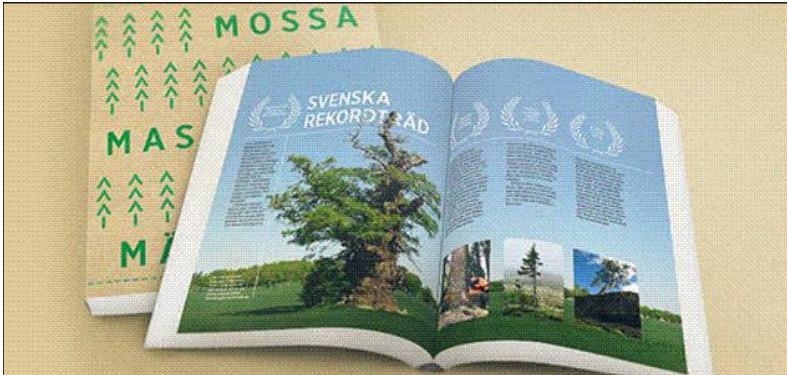
Vad är egentligen sanningen, är ekologisk mat lyxmat som är få förunnat? Kan vi i Sverige klara vår matförsörjning utan bekämpningsmedel och konstgödsel? Är det omöjligt för bönderna i Syd att klara sin försörjning med ekoodling? Vad gör vi för att försäljningen av ekologiska varor skall ta ett rejält kliv uppåt? Hur kan vi få dem som handlar ekologiskt ibland att göra det till en vana?

Under Miljövänliga Veckan vill vi att fler svenskar tar steget och börjar välja eko oftare. Börja byta fem varor till ekovaror. Mejeriprodukter som mjölk, fil och yoghurt som är både tillgängligt och billigt, bananer och russin (och vindruvor!). Kaffet; svenskarnas favoritdryck kaffe som besprutas hårt, potatis som besprutas mest här i Sverige, och till sist; prova lite ekologiskt kött – kanske nötfärs eller falukorv.

Årets bok 2014: Mossa, massa, människa

Vår bok ”Mossa, massa, människa”- Årets bok 2014 - är en kärleksförklaring till skogen. Men som i all kärlek händer det att föremålet för passionen försvinner. Nu kan du köpa boken och samtidigt bidra till att rädda skog och ge stöd till vårt arbete för en ny skogspolitik.

229 kr (inkl. frakt). **Beställ på: [Naturskyddsföreningen.se](http://Naturskyddsforeningen.se)**

Vad händer med skogen idag? Kan man leva av skog utan att hugga ner den? Vad kan du och jag och alla som älskar skog göra för framtidens skogar?

Skogen är både själens och jordens skyddande päls. Den gör oss friska och glada, ger skydd mot klimatförändringar, ger massa och timmer. Följ med på en lite annorlunda skogspromenad guidad av Jessika Berglund, möt Kerstin Ekman som intervjuas av Po Tidholm, jägmästaren Håkan Strotz och många fler.

Vår bok ”Mossa, massa, människa”- Årets bok 2014 - är en kärleksförklaring till skogen. Om du, som vi, älskar skogen - köp boken. Och ge den dessutom till någon du tycker om!

OBS! Hela boken är tryckt på papper av returfiber, ingen skog har avverkat bara för boken!

Rapport från Länsstämman

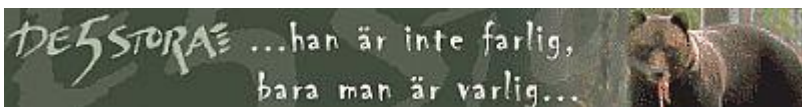
Då har länsstämman haft sitt möte för i år! En trevligt arrangerad dag som hölls på Järvzoo i Järvsö. Dagen började med fika och lite mingel. Sedan hälsade Maj Johansson från Ljusdals krets oss välkommen. Riksföreningens representant var Göran Bergqvist, Umeå. Till ordförande för stämman valdes Lars Igeland. Konstateras kan att föreningen har god ekonomi och på dagordningen var även ändring av föreningens ca 30 år gamla stadgar, och i samband med detta så ändras namnet till ett kortare Naturskyddsföreningen Gävleborg. Ett årligt miljöpris inrättas from 2015, för insatser under 2014. Nomineringar till priset skickas till helsingbilder@live.se.

Till länsförbundets ordförande valdes Stefan Persson, Edsbyn, som efterträder Per-Olof Erickson som varit ordförande i 14 År. Då Per-Olof inte kunde närvara så kommer han att avtäckas vid ett senare tillfälle. Till Kassör fick vi ett nyval i Ann Storm Horn, Forsbacka. Och till sekreterare omvaldes Denise Fahlander, Gävle. Övriga ledamöter så valdes Mattias Degervall, Bollnäs (Nyval) och Hans Levander, Dellenbygden som har 1 år kvar.

Vi välkomnar också Eva-Marie Åkerlund, Ockelbo som valdes till suppleant tillsammans med Håkan och Eva "Vargas" Sundberg, Gävle, samt även Leif Modeér, Bollnäs till ledamot för valberedningen tillsammans med Lars Igeland.

Efter stämman så bjöds det på lunch, en god fiskgratäng med pressad potatis. I samband med lunchen så avtäckades efter många års arbete i styrelsen vår kassör Sven Norman, Gnarp.

Efter lunch höll Benny Gäfvert från Rovdjurscentret de 5 Stora ett föredrag om deras omfattande informationsverksamhet. Som avslutning på dagen så bjöds alla deltagare på en rundvandring i djurparken Järvzoo.

Boktips

Programledaren i SVT, Martin Emtenäs och naturfotografen Mikael Gustafsson och bestämde sig för att åka från norr till söder i Sverige för att besöka våra allra mest undersköna naturområden. Och med förenade krafter har de skapat en personlig och faktarik skildring av nästan hundra av våra vackraste naturupplevelser. I den här boken får man ta del av allt Sverige har att erbjuda från de allra mest storslagna landskapsvyerna till naturens särpräglade detaljer. *Upplev Sveriges natur* som kommit till i ett samarbete med Naturskyddsföreningen är en suverän naturguide - lika njutbar hemma som användbar på resan.

Boken kostar 219 kr. Beställ på www.naturskyddsforeningen.se/vad-dukan-gora/butiken

10 kr per sålt ex går till Naturskyddsföreningens projekt "Rädda vittryg-giga hackspetten".

B

Avsändare:
Studiefrämjandet
Långgatan 26
821 43 Bollnäs

ALLT MÖJLIGT!

Ett urval av våra cirklar

- * Flugbindning
- * Ekologisk fiskevård
- * Engelsk konv.
- * Anhörigcirklar, ungdomar med drogproblem
- * Att gå med slagruta
- * Hantera digitala bilder
- * Släktforskning
- * Blomstervandring till guckuskons marker
- * Musikgrupper
- * Musikstudio
- * Café Planet
- * Jägarskolan
- * Måla
- * Mindfulness
- * Finnskogen och skogsfinnarna
- * Ekologisk odling
- * Hemma hos dig (laga mat med miljötänk)
- * Hundcirklar
- * ”Byahjälpen” hur vi blir mindre sårbara vid olika kriser
- * Må-Bra cirklar
- * Kamratcirkel eget eget intresse/ämne

Läs mer om våra cirklar och arrangemang på vår hemsida www.studieframjandet.se eller ring och beställ studieprogram. Kontakta oss för upplysningar och anmälan. Tel 0278-24070 Bollnäs E-post bollnas@studieframjandet.se